РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 5 (64)

Вересень – жовтень 2025 р.

DOI 10.53672/ej.5.2025

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут Ψ Kyiv ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ І ПОЛІГРАФА

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463
9 772521 146000

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.5.2025

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2025, № 5 (64)

вересень – жовтень 2025 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.5.2025[1]
ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2025. — № 5 (64) (вересень – жовтень 2025). — 54 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2025
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2025

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *13*

Хлонь О. М. Поширення рекламної інформації в засобах масової інформації про ефективні методи вирішення конфліктних випадків за допомогою поліграфу 13

Деркач В. В., Назаров О. А. Збірник прикладних кейсів. Медіаційні (не судові) способи врегулювання спорів між людьми 16

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *19*

Назаров О. А. Виробництво поліграфів та послуги поліграфа відповідно до Статистичної класифікації видів економічної діяльності в Європейському співтоваристві (скорочено - NACE, поточна версія NACE 2.1) до якої Україна має приєднатися 01 січня 2027 року 19

Назаров О. А. Апаратне вимірювання складної диференційованої сенсомоторної реакції в умовах виконання фонового коректурного завдання за принципом тесту Бурдона на прикладі застосування психофізіологічного апаратурного комплексу "Хист" 22

1.3. Судово-психологічна експертиза *25*

Сімейний кодекс України надає відшкодування моральної шкоди батьку, який проживає окремо від дитини у випадках не виконання рішення органу опіки та піклування, ухилення від виконання рішення суду, самочинного змінення місця проживання малолітньої дитини 25

Карачевцев Я. Особливості оцінки моральної шкоди за тілесні ушкодження, смерть від злочину, ДТП, травми на виробництві чи професійного захворювання 28

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 32

За ухилення від виконання обов`язків по вихованню дитини судом ухвалено рішення про позбавлення батьківських прав 32

26 вересня 2025 року в Києві відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Правосуддя, дружнє до дитини, постраждалої від насильства: актуальні питання судової психологічної експертизи» . 32

Судді ККС ВС роз'яснили підходи щодо скороченого провадження, угод та допустимості доказів 33
Судова практика. Відмовлено у виконанні рішенні іноземного суду стосовно визначення місця проживання дитини з батьком 33
Зґвалтування малолітньої дитини: Чоловіка засуджено до довічного позбавлення волі 33
25 жовтня 2025 Вебінар відомого польського поліграфолога: "Практика досліджень на поліграфі в кримінальних справах в Польщі: техніка формування питань порівняння керованої та ймовірної брехні по злочинах, умови не проведення тестувань, сучасна протидія" . . . 34
РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 37
Детектор електродермальної активності «DPulse» і методика «Діалог» 37
ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 41
ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 44
ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 47
ВИХІДНІ ДАНІ 54

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» належить до реферативно-наукових видань. Оригінальні дослідження ми оприлюднюємо вперше, а найцікавіші праці, що вже вийшли в інших виданнях, подаємо як реферати: стислий виклад змісту, анотацію та бібліографічний опис першоджерела за ДСТУ 8302:2015. Реферат не замінює оригіналу — він допомагає знайти саме те дослідження, яке потрібне вам сьогодні.[1]

Вітаємо, колеги! Перед вами номер 2025, № 5 (64) за вересень–жовтень 2025 року. Тут 6 матеріалів для тих, кого цікавлять моральна шкода, поліграф і виявлення обману, права дитини і сімейні спори, і для тих, хто тільки обирає свій шлях у юридичній психології.

> *Чи знали ви? Європейську мережу судово-експертних установ (ENFSI) засновано 20 жовтня 1995 року; перше офіційне засідання мережі відбулося в Рейсвейку (Нідерланди). У 2025 році минає 30 років від цієї події.*[2]

Можливо, саме ваше дослідження стане наступною сторінкою історії судової експертизи. Читайте, сперечайтеся, пишіть до журналу — і повертайтеся до архіву номерів по нові матеріали.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв’язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 31 жовтня 2025 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 14 534 цивільних осіб, серед них 745 дітей, і поранення 38 472 цивільних осіб, серед них 2 375 дітей. За кожною цифрою —

людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Дим над Будинком уряду в Києві після російської атаки в ніч на 7 вересня 2025 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Лесі»[6]

Читати вірш «Лесі» у збірнику (с. 26)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.10.2025 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. European Network of Forensic Science Institutes (ENFSI). EBSCO Research Starters. URL: https://www.ebsco.com/research-starters/science/european-network-forensic-science-institutes-enfsi (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — October 2025 update" (opubl. 12.11.2025). URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2025-11/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28October%20%202025%29_ENG_0.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. DSNS Ukrainy. Dym nad Budynkom uriadu v Kyievi pislia rosiiskoi ataky v nich na 7 veresnia 2025 r [Smoke over the Government Building in Kyiv After a Russian Attack on the Night of 7 September 2025] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Government_Building_in_Kyiv_after_Russian_attack,_2025-09-07_(05).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-ra-

jonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovlyuye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Поширення рекламної інформації в засобах масової інформації про ефективні методи вирішення конфліктних випадків за допомогою поліграфу[1]

Хлонь О. М.

Оригінальна публікація · оприлюднено 10.06.2025

Анотація. Хлонь О. М. досліджує, як засоби масової інформації подають поліграф, наскільки рекламні твердження про його точність узгоджуються з науковими даними і як такі повідомлення впливають на суспільне сприйняття методу. Актуальність автор пов'язує з тим, що некритична реклама, зокрема в соціальних мережах і через вірусний маркетинг, формує завищені очікування, які позначаються на рішеннях у судових, корпоративних та особистих справах, і створює етичні ризики для приватності тестованих. Аналіз ґрунтується на працях В. Марстона, Дж. Рейда і Ф. Інбау, Л. Сакса, В. Яконо й Д. Ліккена, Г. Бен-Шахара, Д. Грубіна, А. Врія, Д. Крапола і П. Шоу, звіті Національної дослідницької ради США (2003) та стандартах Американської асоціації поліграфологів. Виокремлено чотири стратегії медійного просування поліграфа: апеляцію до «науковості» з обіцянками «99 % точності», не підтвердженими незалежними дослідженнями; емоційні заклики на кшталт телешоу «Момент істини»; публікацію історій успіху; поширення коротких відео й дописів про «перевірку партнерів на вірність» у соціальних мережах. Розглянуто застосування поліграфа в правоохоронній діяльності, корпоративних і сімейних конфліктах та чинники, від яких залежить результат: кваліфікацію оператора, психологічний стан особи (висока тривожність підвищує частку хибнопозитивних результатів), тип запитань і контекст тестування. Автор доводить, що розрив між рекламою та науковими даними веде до надмірної довіри, порушень права на приватність і соціального тиску, коли людей фактично змушують погоджуватися на тестування. Серед запропонованих заходів – підвищення медіаграмотності населення, дотримання ЗМІ етичних стандартів без оманливих тверджень про точність, регулювання рекламної діяльності й подальші дослідження для вдосконалення методики. Висновок статті: застосування поліграфа має ґрунтуватися на науково обґрунтованих даних, а не на рекламних гаслах, і лише за цієї умови можна досягти балансу між ефективністю, етикою та

суспільною довірою. Результати корисні поліграфологам, юристам і фахівцям із медіакомунікацій.

Ключові слова: поліграф, реклама, засоби масової інформації, конфліктні ситуації, етика, точність поліграфа, соціальні мережі, медіаграмотність, право на приватність, суспільне сприйняття.

Dissemination of Advertising Information in the Mass Media About Effective Methods of Resolving Conflict Situations with the Polygraph

Khlon O. M.

Abstract. Khlon O. M. analyses how the mass media present the polygraph, how far advertising claims about its accuracy are consistent with scientific evidence, and how such messages shape public perception of the technique. The topic is timely because uncritical advertising, amplified by social media and viral marketing, creates inflated expectations that affect decisions in legal, corporate and personal matters and raises ethical concerns about examinees' privacy. The study is a critical review based on research in psychology, criminology and communication, including works by Marston, Reid and Inbau, Saxe and colleagues, Iacono and Lykken, Ben-Shakhar, Grubin, Vrij, Krapohl and Shaw, the 2003 report of the US National Research Council and the standards of the American Polygraph Association. Four promotional strategies are identified: appeals to the scientific nature of the method, often with unsupported claims of "99 % accuracy"; emotional appeals, as in the television show The Moment of Truth; success stories; and short videos and posts on social networks, for example about testing partners for fidelity. The author shows that test outcomes depend on examiner qualification, the examinee's psychological state, question type and context, and that highly anxious people are more likely to obtain false positive results. The gap between advertising and evidence leads to excessive trust, infringements of privacy and social pressure to undergo testing. The paper recommends improving media literacy, ensuring that the media follow ethical standards and avoid misleading accuracy claims, regulating advertising, and continuing research to im-

prove polygraph methodology. It concludes that polygraph use should rest on scientific data rather than advertising slogans.

Keywords: polygraph, advertising, mass media, conflict situations, ethics, polygraph accuracy, social media, media literacy, right to privacy, public perception.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.06.2025.

REFERENCES

1. Khlon O. M. Poshyrennia reklamnoi informatsii v zasobakh masovoi informatsii pro efektyvni metody vyrishennia konfliktnykh vypadkiv za dopomohoiu polihrafu [Dissemination of Advertising Information in the Mass Media About Effective Methods of Resolving Conflict Situations with the Polygraph]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/15581-khlon-o-m-poshirennya-reklamnoji-informatsiji-v-zasobakh-masovoji-informatsiji-pro-efektivni-metodi-virishennya-konfliktnikh-vipadkiv-za-dopomogoyu-poligrafu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Збірник прикладних кейсів. Медіаційні (не судові) способи врегулювання спорів між людьми[1]

Деркач В. В., Назаров О. А.

Реферат · оприлюднено 20.01.2026 · **DOI: 10.53672/ej.5.2025.02**[1]

Реферат. Деркач В. В. і Назаров О. А. підготували збірник прикладних кейсів, у якому зібрано актуальні ситуації звернення громадян до українських медіаторів із запитами на вирішення спорів. Видання створено для розвитку практичних навичок слухачів базового курсу підготовки медіаторів у «Київській школі професійної медіації і перемовин» відповідно до Закону України «Про медіацію». За анотацією авторів, у збірнику наведено приклади різноманітних задач і алгоритми їх вирішення медіатором з урахуванням сучасних досягнень у галузі медіаційних (неконфліктних)

способів розв'язання спорів між людьми. Автори зазначають, що такий збірник в Україні створено вперше шляхом узагальнення практичного й академічного досвіду викладачів школи. Вероніка Деркач – професійний медіатор, адвокат, головний викладач школи; Олег Назаров – професійний медіатор, судовий експерт-психолог (поліграфолог), тренер Національної школи суддів України, кандидат психологічних наук, доцент, засновник-адміністратор школи. Збірник обсягом 190 с. випустив видавець Назаров О. А. (Київ, 2026) як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці». Видання схвалено до практичного використання та друку «Київською школою професійної медіації і перемовин» (протокол № 1 від 20.07.2025); рецензенти – доктор психологічних наук, професор, перший проректор Міжнародного гуманітарного університету (Одеса) В. О. Лефтеров і доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України О. І. Мотлях. Збірник адресовано вченим-правникам, аспірантам, медіаторам, слухачам, які опановують професію медіатора, і всім, хто цікавиться проблемами розв'язання спорів між людьми.

Ключові слова: медіація, медіатор, прикладні кейси, позасудове врегулювання спорів, Закон України «Про медіацію», підготовка медіаторів, Київська школа професійної медіації і перемовин, навчальне видання.

A Collection of Applied Cases: Mediation (Non-Judicial) Methods of Resolving Disputes Between People

Derkach V. V., Nazarov O. A.

Abstract. Derkach V. V. and Nazarov O. A. present a collection of applied cases drawn from real situations in which citizens approached Ukrainian mediators to resolve disputes. The collection was prepared to develop the practical skills of trainees on the basic mediator training course at the Kyiv School of Professional Mediation and Negotiations in accordance with the Law of Ukraine "On Mediation". According to the

authors' summary, it contains examples of diverse tasks and the algorithms a mediator uses to solve them, taking into account current developments in mediation as a non-adversarial way of resolving disputes between people. The authors state that this is the first collection of its kind in Ukraine, created by generalising the practical and academic experience of the School's teachers. Veronika Derkach is a professional mediator, advocate and the School's lead instructor; Oleh Nazarov is a professional mediator, forensic psychologist (polygraph examiner), trainer of the National School of Judges of Ukraine, PhD in Psychology and Associate Professor. The 190-page book was issued in Kyiv in 2026 by the publisher Nazarov O. A. as a supplement to the journal, approved for practical use and printing by the School (minutes No. 1 of 20 July 2025) and reviewed by Professor V. O. Lefterov, Doctor of Psychological Sciences, and Professor O. I. Motliakh, Doctor of Juridical Sciences. It is intended for legal scholars, postgraduate students, mediators and trainees, and for anyone interested in resolving disputes between people.

Keywords: mediation, mediator, case studies, out-of-court dispute resolution, Law of Ukraine On Mediation, mediator training, Kyiv School of Professional Mediation and Negotiations, training manual.

Першоджерело: Деркач В. В., Назаров О. А. Збірник прикладних кейсів. Медіаційні (не судові) способи врегулювання спорів між людьми. Київ : Видавник Назаров О. А., 2026. 190 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці»).[1] Реферат оприлюднено в журналі 20.01.2026; DOI: **10.53672/ej.5.2025.02**[1].

REFERENCES

1. Derkach V. V., Nazarov O. A. Zbirnyk prykladnykh keisiv. Mediatsiini (ne sudovi) sposoby vrehuliuvannia sporiv mizh liudmy [A Collection of Applied Cases: Mediation (Non-Judicial) Methods of Resolving Disputes Between People] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64).

DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2025.02. URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/17308-derkach-v-v-nazarov-o-a-zbirnik-prikladnikh-kejsiv-rizni-mediativni-nekonfliktni-sposobi-virishennya-superechok-mizh-lyudmi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Виробництво поліграфів та послуги поліграфа відповідно до Статистичної класифікації видів економічної діяльності в Європейському співтоваристві (скорочено - NACE, поточна версія NACE 2.1) до якої Україна має приєднатися 01 січня 2027 року[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 10.01.2026 · **DOI: 10.53672/ej.5.2025.01**[1]

Анотація. Перехід України з 1 січня 2027 р. з КВЕД:2010 на європейську Статистичну класифікацію видів економічної діяльності NACE 2.1-UA Назаров О. А. розглядає з погляду наслідків для виробництва поліграфів і поліграфологічних послуг. Джерельну базу становлять тексти класифікацій NACE Rev. 2 і NACE Rev. 2.1 (Eurostat), повідомлення Державної служби статистики України, роз'яснення ДПС щодо Закону України від 3 грудня 2025 р. № 4698-IX та професійний стандарт «Поліграфолог». Нагадано, що NACE 2.1 затверджено Делегованим регламентом Комісії (ЄС) 2023/137 як європейську версію ISIC Rev. 5 і застосовується в ЄС з 2025 р.; Держстат обіцяє оприлюднити таблицю відповідності кодів у січні 2026 р., протягом 2026 р. діятиме перехідний період, і для більшості підприємств зміни відбудуться автоматично, а перереєстрація знадобиться там, де код поділився або має непряму відповідність. Виробництво поліграфів у новій версії належить до класу 26.51. Натомість, як показує автор, у NACE 2.1 зник вид діяльності «polygraph services», який у NACE Rev. 2 пов'язувався з кодом 80.10: розділ N перейменовано на розділ O, групи 80.1–80.3 об'єднано в групу 80.0 з новими класами 80.01 і 80.09. Окремо проаналізовано

заборону з 1 січня 2026 р. застосовувати КВЕД 80.10 платникам єдиного податку, оскільки охоронна діяльність несумісна зі спрощеною системою, і порядок переходу на загальну систему оподаткування. Автор наголошує, що поліграфологи охоронною діяльністю не займаються, а професійний стандарт «Поліграфолог», затверджений 24 грудня 2025 р. рішенням першого заступника Міністра оборони України (розробник – Науково-методичний центр кадрової політики Міноборони), не врахував NACE 2.1 і рекомендує, зокрема, коди груп 84.1 та 84.2, за якими європейський класифікатор не передбачає застосування поліграфа. Висновок: стандарт від початку частково непрацездатний, а його розробники проігнорували й вимоги стандартів ASTM щодо базової підготовки поліграфологів (не менше 320 академічних годин) і підвищення кваліфікації (40 годин кожні два роки). Матеріал важливий для поліграфологів, суб'єктів господарювання та розробників професійних стандартів.

Ключові слова: NACE 2.1, КВЕД, класифікація видів економічної діяльності, поліграф, послуги поліграфа, виробництво поліграфів, професійний стандарт «Поліграфолог», єдиний податок, охоронна діяльність, стандарти ASTM, євроінтеграція.

Manufacture of Polygraphs and Polygraph Services Under the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE, Current Version NACE 2.1), to Which Ukraine Is to Switch on 1 January 2027

Nazarov O. A.

Abstract. Ukraine is to replace its national classification of economic activities (KVED:2010) with NACE 2.1-UA, aligned with the EU Statistical Classification of Economic Activities, on 1 January 2027. Nazarov O. A. examines what this transition means for polygraph manufacturing and polygraph services. The analysis draws on the Eurostat texts of NACE Rev. 2 and NACE Rev. 2.1, announcements of the State Statistics Service of Ukraine, guidance of the State Tax Service on Law No. 4698-IX of 3 December 2025, and the newly approved professional standard "Polygraph Examiner". NACE 2.1, adopted by Commission Del-

egated Regulation (EU) 2023/137 as the European version of ISIC Rev. 5, has applied in the EU since 2025; in Ukraine a correspondence table and a transitional year are planned, with automatic recoding for most businesses. Polygraph manufacturing falls under class 26.51, whereas polygraph services, previously associated with code 80.10 in NACE Rev. 2, no longer appear: former Section N became Section O, and groups 80.1–80.3 were merged into group 80.0 with new classes 80.01 and 80.09. The paper also describes the ban, from 1 January 2026, on single-tax payers using code 80.10, since security activities are excluded from the simplified tax system. The author stresses that polygraph examiners do not provide security services and argues that the professional standard approved on 24 December 2025 by the First Deputy Minister of Defence of Ukraine ignores NACE 2.1, recommends codes in groups 84.1 and 84.2 that do not cover polygraph use, and disregards ASTM requirements of at least 320 academic hours of basic training and 40 hours of continuing education every two years.

Keywords: NACE Rev. 2.1, KVED, classification of economic activities, polygraph, polygraph services, polygraph manufacturing, occupational standard, polygraph examiner, single tax, security activities, ASTM standards.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.01.2026; DOI: **10.53672/ej.5.2025.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Vyrobnytstvo polihrafiv ta posluhy polihrafa vidpovidno do Statystychnoi klasyfikatsii vydiv ekonomichnoi diialnosti v Yevropeiskomu spivtovarystvi (skorocheno - NACE, potochna versiia NACE 2.1) do yakoi Ukraina maie pryiednatysia 01 sichnia 2027 roku [Manufacture of Polygraphs and Polygraph Services Under the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE, Current Version NACE 2.1), to Which Ukraine Is to Switch on 1 January 2027]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2025.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?op-

tion=com_content&view=article&id=17230 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Апаратне вимірювання складної диференційованої сенсомоторної реакції в умовах виконання фонового коректурного завдання за принципом тесту Бурдона на прикладі застосування психофізіологічного апаратурного комплексу "Хист"[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 18.07.2026 · **DOI: 10.53672/ej.5.2025.03**[1]

Анотація. Назаров О. А. обґрунтовує дослідницьку процедуру, що розширює діагностичні можливості психофізіологічного апаратурного комплексу «Хист»: апаратне вимірювання складної диференційованої сенсомоторної реакції в умовах додаткового когнітивного навантаження. Відправною точкою слугують наявні функції приладу (вимірювання простої сенсомоторної реакції рук і ніг у прямому й зворотному режимах, дослідження лабільності нервової системи, тремору рук і моторних асиметрій мозку) та показник «часу прийняття рішення» як різниці латентних періодів складної і простої реакцій, описаний із покликанням на праці М. Ф. Пономарьова, Є. І. Бойка, В. А. Бодрова й К. С. Точилова. Теоретичну рамку утворюють класичне розмежування простої реакції, реакції розрізнення і реакції вибору Ф. Дондерса, дані досліджень подвійних завдань (зокрема Г. Пешлера) про модель центрального вузького місця, а також відомості про високу надійність (α ≈ 0,90–0,97) і конструктну валідність сучасних модифікацій тесту Бурдона. Фоновим завданням у запропонованій процедурі є коректурний тест за принципом Бурдона, що вимагає стійкої та вибіркової уваги, зорового сканування, утримання інструкції в робочій пам'яті й пригнічення помилкових відповідей. Паралельно досліджуваний стежить за сигналами приладу, розпізнає їх, співвідносить із правилом і вирішує, виконати чи пригнітити моторну відповідь. Автор описує вісім послідовних або частково паралельних

операцій: від підтримання коректурного пошуку до виконання чи гальмування реакції. Поєднання двох завдань утворює режим подвійного завдання, тож змінюється не лише рівень навантаження, а й операційна структура діяльності, і вимірювана реакція набуває ознак складної. Процедура дає два окремі результати: показники темпу, точності, стійкості й вибірковості зорово-пошукової діяльності та апаратно зареєстрований час реакції, що відображає виявлення сигналу, переключення уваги, прийняття рішення й моторну відповідь. Зроблено висновок, що за альтернативи «реагувати – не реагувати» процедура відповідає диференційованій реакції типу go/no-go, а за різних дій на різні сигнали – класичній реакції вибору, тож в обох режимах «Хист» придатний для реєстрації часу складної сенсомоторної реакції за конкурентного когнітивного навантаження.

Ключові слова: складна сенсомоторна реакція, реакція вибору, диференційована реакція, go/no-go, тест Бурдона, коректурна проба, подвійне завдання, когнітивне навантаження, час прийняття рішення, вибіркова увага, апаратурний комплекс «Хист».

Hardware Measurement of Complex Differentiated Sensorimotor Reaction During a Background Cancellation Task Based on the Bourdon Test: The Case of the Khyst Psychophysiological Hardware Complex

Nazarov O. A.

Abstract. The paper substantiates a research procedure that extends the diagnostic capabilities of the Khyst psychophysiological hardware complex: hardware measurement of complex differentiated sensorimotor reaction under additional cognitive load. Nazarov O. A. builds on the device's existing functions, namely simple reaction time of hands and feet in direct and reverse modes, nervous system lability, hand tremor and motor brain asymmetry, and on decision time defined as the difference between the latencies of complex and simple reactions. The theoretical framework includes Donders' distinction between simple, discrimination and choice reactions, research on dual-task interference and the central bottleneck model, and evidence of the

high reliability (α ≈ 0.90–0.97) and construct validity of modern versions of the Bourdon cancellation test. In the proposed procedure, a Bourdon-type cancellation task serves as a continuous background activity requiring sustained and selective attention, visual scanning, working memory and inhibition of erroneous responses. At the same time, the participant monitors signals from the device, identifies them, matches them to a response rule and decides whether to execute or withhold a motor response. Eight sequential or partly parallel operations are described. Combining the two tasks creates a dual-task regime that changes the operational structure of the activity rather than merely increasing its load. The procedure yields two separate outcomes: indicators of speed, accuracy, stability and selectivity of visual search, and the instrumentally recorded reaction time reflecting signal detection, attention switching, decision-making and motor execution. The author concludes that the procedure corresponds to a go/no-go differentiated reaction or to a classical choice reaction, so Khyst can register complex reaction time under competing cognitive load.

Keywords: complex sensorimotor reaction, choice reaction time, go/no-go task, Bourdon test, cancellation task, dual-task paradigm, cognitive load, decision time, selective attention, Khyst hardware complex.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 18.07.2026; DOI: **10.53672/ej.5.2025.03**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Aparatne vymiriuvannia skladnoi dyferentsiiovanoi sensomotornoi reaktsii v umovakh vykonannia fonovoho korekturnoho zavdannia za pryntsypom testu Burdona na prykladi zastosuvannia psykhofiziolohichnoho aparaturnoho kompleksu "Khyst" [Hardware Measurement of Complex Differentiated Sensorimotor Reaction During a Background Cancellation Task Based on the Bourdon Test: The Case of the Khyst Psychophysiological Hardware Complex]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2025.03. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-psikhologa/18932-nazarov-o-a-aparatne-

vimiryuvannya-skladnoji-diferentsijovanoji-sensomotornoji-reaktsiji-v-umovakh-vikonannya-fonovogo-korekturnogo-zavdannya-za-printsipom-testu-burdona-na-prikladi-zastosuvannya-psikhofiziologichnogo-aparaturnogo-kompleksu-khist (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Сімейний кодекс України надає відшкодування моральної шкоди батьку, який проживає окремо від дитини у випадках не виконання рішення органу опіки та піклування, ухилення від виконання рішення суду, самочинного змінення місця проживання малолітньої дитини[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 26.09.2025

Анотація. Норми Сімейного кодексу України про відшкодування моральної шкоди та практику їх застосування редакція журналу аналізує в зв'язку з проведенням судово-психологічної експертизи. Перелічено шість випадків, прямо передбачених кодексом: позбавлення жінки чи чоловіка можливості здійснювати репродуктивну функцію (ч. 3 ст. 49, ч. 3 ст. 50), ухилення того з батьків, з ким проживає дитина, від виконання договору про здійснення батьківських прав (ч. 4 ст. 157), невиконання рішення органу опіки та піклування (ч. 2 ст. 158), ухилення від виконання рішення суду (ч. 5 ст. 159) і самочинна зміна місця проживання малолітньої дитини (ч. 2 ст. 162 СК України). Спираючись на постанову Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 21 квітня 2021 р. у справі № 2-3897/10 і постанову Великої Палати Верховного Суду від 1 вересня 2020 р. у справі № 216/3521/16-ц, редакція доводить, що цей перелік не є вичерпним: у названих випадках сам факт моральної шкоди констатовано законом, а за належного доведення її можна відшкодувати й за інших порушень прав учасників сімейних відносин. Обмеження таких вимог випадками, передбаченими п. 6 ч. 2 ст. 18 СК України, Верховний Суд визнав істотним звуженням права на захист; у справі № 2-3897/10 доведеними визнано

душевні страждання сина, від якого відмовилася мати. Наведено й умови компенсації моральної шкоди з постанови Об'єднаної палати КЦС ВС від 5 грудня 2022 р. у справі № 214/7462/20: наявність шкоди, протиправність поведінки, причинний зв'язок і вина заподіювача. За спостереженням редакції, суди часто відмовляють у позовах, якщо не проведено судово-психологічну експертизу щодо факту моральних страждань і орієнтовного розміру компенсації, адже головна причина відмов – недоведеність страждань, які без спеціальних психологічних знань виміряти неможливо. Таку експертизу проводять за методикою 14.01.75, впровадженою в експертну практику рішенням Міністерства юстиції України від 18.01.2019, а за відсутності доведеної вини можливе експертне психологічне дослідження відповідно до ст. 13 Закону України «Про судову експертизу». Матеріал підготовлено з використанням статті Л. С. Дубчак «Моральна шкода у сімейних справах» (2025) й адресовано адвокатам, суддям і судовим експертам-психологам.

Ключові слова: моральна шкода, Сімейний кодекс України, сімейні правовідносини, той з батьків, хто проживає окремо від дитини, рішення органу опіки та піклування, самочинна зміна місця проживання дитини, практика Верховного Суду, судово-психологічна експертиза, методика 14.01.75, доведення моральних страждань.

The Family Code of Ukraine Provides Compensation for Non-Pecuniary Damage to a Parent Living Separately from the Child in Cases of Non-Compliance with a Decision of the Guardianship Authority, Evasion of a Court Decision, or Unauthorised Change of a Young Child's Place of Residence

Abstract. This editorial paper examines the provisions of the Family Code of Ukraine on compensation for non-pecuniary (moral) damage and the case law applying them, with attention to the role of forensic psychological examination. The Code expressly provides for such compensation in six situations: deprivation of a woman's or a man's reproductive capacity (Articles 49 and 50), evasion by the parent

living with the child of an agreement on the exercise of parental rights (Article 157), non-compliance with a decision of the guardianship authority (Article 158), evasion of a court decision (Article 159) and unauthorised change of a young child's place of residence (Article 162). Relying on the ruling of the Civil Cassation Court of the Supreme Court of 21 April 2021 in case No. 2-3897/10 and the Grand Chamber ruling of 1 September 2020 in case No. 216/3521/16-ц, the paper argues that this list is not exhaustive: in these cases the law itself establishes the fact of harm, whereas for other violations of family rights compensation is possible if the harm is duly proven, and confining claims to the statutory cases significantly narrows the right to protection. The conditions for compensation set out by the Joint Chamber of the Civil Cassation Court in 2022 are summarised: existence of harm, unlawful conduct, causation and fault. The editors observe that courts often dismiss claims when no forensic psychological examination of mental suffering and of the approximate amount of compensation has been carried out, because unproven suffering is the main reason for refusal. Such examinations follow methodology 14.01.75, introduced by the Ministry of Justice of Ukraine in 2019. The paper is useful for advocates, judges and forensic psychologists.

Keywords: non-pecuniary damage, moral damage, Family Code of Ukraine, family relations, parental rights, guardianship authority, Supreme Court case law, forensic psychological examination, mental suffering, proof of harm.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 26.09.2025.

REFERENCES

1. Simeinyi kodeks Ukrainy nadaie vidshkoduvannia moralnoi shkody batku, yakyi prozhyvaie okremo vid dytyny u vypadkakh ne vykonannia rishennia orhanu opiky ta pikluvannia, ukhylennia vid vykonannia rishennia sudu, samochynnoho zminennia mistsia prozhyvannia malolitnoi dytyny [The Family Code of Ukraine Provides Compensation for Non-Pecuniary Damage to a Parent Living Separately from the Child in Cases of Non-

Compliance with a Decision of the Guardianship Authority, Evasion of a Court Decision, or Unauthorised Change of a Young Child's Place of Residence]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64). URL: https://expertize-journal.org.ua/vidshkoduvannia-moralnoi-shkody/16437-simejnij-kodeks-ukrajini-peredbachae-vidshkoduvannya-moralnoji-shkodi-tomu-iz-batkiv-khto-prozhivae-okremo-vid-ditini-u-vipadkakh-ne-vikonannya-inshim-batkom-rishennya-organu-opiki-ta-pikluvannya-ukhilennya-inshim-batkom-vid-vikonannya-rishennya-sudu-yakshcho-inshij-batko-samochinno-zminiv-mistse-prozhivannya-malolitnoji-ditini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Особливості оцінки моральної шкоди за тілесні ушкодження, смерть від злочину, ДТП, травми на виробництві чи професійного захворювання[1]

Карачевцев Я.

Оригінальна публікація · оприлюднено 02.05.2026 · **DOI: 10.53672/ej.5.2025.10**[1]

Анотація. Судова практика України не має єдиного підходу до визначення розміру компенсації моральної шкоди за тілесні ушкодження, виробничу травму чи професійне захворювання: за даними М. Бризіцького, суми, присуджені за смерть особи, відрізняються у 428 разів. Я. Карачевцев ставить за мету запропонувати науково обґрунтовані грошові орієнтири такої компенсації, придатні для використання судовим експертом-психологом разом із чинною експертною методикою. Розрахунки побудовано на зіставленні Методики № 14.1.75 «Методика психологічного дослідження у справах щодо заподіяння моральних страждань особі та відшкодування моральної шкоди» (Харківський НДІСЕ), Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень (наказ МОЗ України від 17.01.1995 № 6) і шкали стресу Холмса й Раге; залучено також авторський метод визначення реального прожиткового мінімуму, монографію О. М. Ярошенка зі співавто-

рами та посібник М. Бризіцького. Автор переводить ступені тяжкості ушкоджень у дні розладу здоров'я (1 % втрати працездатності прирівняно до 2,1 дня хвороби) і обстоює положення, що один бал стресу відповідає одному дню тимчасової непрацездатності та одному реальному прожитковому мінімуму, тобто 17 198 грн у цінах на 01.01.2026, а 1 % стійкої втрати працездатності – 36 116 грн. Запропоновано розмежовувати легкі тілесні ушкодження з наслідками і без наслідків для здоров'я, а шкоду здоров'ю обчислювати окремо від моральної шкоди за психологічні страждання, не множачи її на коефіцієнти індивідуальних особливостей і обставин справи. Критично оцінено практику, за якою компенсацію присуджують лише за первинно встановлену втрату працездатності та в середньому близько 1 тис. грн за 1 % її втрати (постанови Верховного Суду у справах № 212/3137/17-ц і № 212/6988/17-ц). Підсумкові орієнтири охоплюють діапазони від 34 396 грн за легкі ушкодження без наслідків до 3 611 580 грн за тяжкі, окремі суми за I–III групи інвалідності та 400 балів стресу (6 879 200 грн) у разі смерті особи. Стаття адресована судовим експертам-психологам, адвокатам і суддям у справах про відшкодування моральної шкоди, завданої злочином, ДТП чи нещасним випадком на виробництві.

Ключові слова: моральна шкода, тілесні ушкодження, судово-психологічна експертиза, шкала Холмса й Раге, бали стресу, втрата працездатності, інвалідність, дорожньо-транспортна пригода, виробнича травма, професійне захворювання, Методика № 14.1.75.

Specific Features of Assessing Moral (Non-Pecuniary) Damage for Bodily Injury, Death Resulting from a Crime, Road Traffic Accidents, Occupational Injuries or Occupational Disease

Karachevtsev Ya.

Abstract. Ukrainian courts lack a uniform approach to compensation for moral (non-pecuniary) damage caused by bodily injury, occupational injury or disease; according to M. Bryzitskyi, awards for the death of a person have differed by a factor of 428. Karachevtsev Ya.

seeks to give forensic psychologists and courts quantified benchmarks for such compensation. The author combines Forensic Methodology No. 14.1.75 on psychological examination in cases of moral suffering (Kharkiv Research Institute of Forensic Examinations), the Rules for Forensic Medical Determination of the Severity of Bodily Injuries approved by Order No. 6 of the Ministry of Health of Ukraine of 17 January 1995, and the Holmes and Rahe Social Readjustment Rating Scale. Degrees of severity are converted into days of health disorder, with 1% of permanent disability equated to 2.1 days of illness; one stress point is equated to one day of temporary disability and to one real subsistence minimum, i.e. UAH 17,198 at prices of 1 January 2026, while 1% of permanent disability corresponds to UAH 36,116. The author argues that minor injuries with and without health consequences should be distinguished and that damage to health should be calculated separately from psychological suffering instead of being multiplied by individual and case-specific coefficients. Current case law is criticised for compensating only the initially established loss of working capacity and for awarding roughly UAH 1,000 per 1% of lost capacity. The proposed ranges run from UAH 34,396 for minor injuries without health consequences to UAH 3,611,580 for grievous injuries, with fixed sums for disability groups I to III and 400 stress points (UAH 6,879,200) in case of death. The figures may support expert opinions and claims in criminal, traffic and workplace injury cases.

Keywords: moral damage, non-pecuniary damage, bodily injury, forensic psychological examination, Holmes and Rahe scale, stress points, loss of working capacity, disability, road traffic accident, occupational injury, occupational disease.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 02.05.2026; DOI: **10.53672/ej.5.2025.10**[1].

REFERENCES

1. Karachevtsev Ya. Osoblyvosti otsinky moralnoi shkody za tilesni ushkodzhennia, smert vid zlochynu, DTP, travmy na vyrobnytstvi chy profesiinoho zakhvoriuvannia [Specific Features of Assessing Mor-

al (Non-Pecuniary) Damage for Bodily Injury, Death Resulting from a Crime, Road Traffic Accidents, Occupational Injuries or Occupational Disease]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. № 5 (64). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2025.10. URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/18154-karachentsev-ya-osoblivosti-otsinki-moralnoji-shkodi-za-tilesni-ushkodzhennya-smert-vid-zlochinu-dtp-travmi-na-virobnitstvi-chi-profesijnogo-zakhvoryuvannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

18.09.2025

За ухилення від виконання обов`язків по вихованню дитини судом ухвалено рішення про позбавлення батьківських прав[1]

Миронівський районний суд Київської області задовольнив позов 16-річного сина про позбавлення його матері батьківських прав. Суд установив, що мати самоусунулася від виховання та утримання дитини, не піклувалася про її здоров'я, фізичний розвиток, духовний і моральний стан та свідомо нехтувала батьківськими обов'язками. Рішення ухвалено, як зазначає суд, з огляду на якнайкращі інтереси неповнолітнього і для захисту його прав. Особливість справи в тому, що з позовом звернулася сама дитина. Наведено посилання на повний текст рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

27.09.2025

26 вересня 2025 року в Києві відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Правосуддя, дружнє до дитини, постраждалої від насильства: актуальні питання судової психологічної експертизи»[2]

26 вересня 2025 року ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» за сприяння Мін'юсту, проєкту ЄС «Pravo-Justice», ЮНІСЕФ і Першого всеукраїнського клубу ЮНЕСКО провів у Києві міжнародну конференцію «Правосуддя, дружнє до дитини, постраждалої від насильства: актуальні питання судової психологічної експертизи», яка зібрала понад 120 учасників. Обговорено польський досвід, комплексні експертизи в кримінальних провадженнях, депортацію дітей, поєднання психологічних і криміналістичних знань. С. Л. Бабич порушила питання дистанційних судово-психологічних експертиз, яких в Україні поки не проводять.

01.10.2025

Судді ККС ВС роз'яснили підходи щодо скороченого провадження, угод та допустимості доказів[3]

На форумі з кримінального права та процесу імені Й. Л. Бронза, організованому Радою адвокатів Одеської області, виступили судді ККС ВС Сергій Фомін і Олександра Яновська. С. Фомін розглянув оскарження вироків, ухвалених за ч. 3 ст. 349 КПК і на підставі угод, з посиланням на постанови у справах № 444/870/22, 202/13244/23 і 675/1502/24. О. Яновська говорила про конфіскацію майна, не передбачену угодою, «очевидну недопустимість» доказів за ст. 87 КПК, пасивність захисту та обов'язкову участь адвоката в діях, що залежать від волі обвинуваченого.

07.10.2025

Судова практика. Відмовлено у виконанні рішенні іноземного суду стосовно визначення місця проживання дитини з батьком[4]

Приморський районний суд м. Одеси відмовив іноземцеві у визнанні та виконанні рішення іноземного суду про доручення йому батьківських прав і визначення місця проживання дитини з батьком (справа № 522/9011/25). Суд спирався на рішення ЄСПЛ у справі M.P. and Others v. Greece (№ 2068/24) від 9 вересня 2025 року і процесуальні вимоги ст. 8 Конвенції: заслухав думку дитини та оцінив «серйозний ризик» психологічної шкоди від примусової передачі до іншої країни за ст. 13 Гаазької конвенції. Виконання рішення визнано таким, що суперечить інтересам дитини.

10.10.2025

Зґвалтування малолітньої дитини: Чоловіка засуджено до довічного позбавлення волі[5]

Колегія суддів Київського районного суду м. Харкова в закритому засіданні розглянула провадження щодо чоловіка, обвинуваченого за ч. 2 ст. 156 (розбещення неповнолітніх), ч. 3 ст. 153 (сексуальне насильство), ч. 4 і 6 ст. 152 (зґвалтування) КК України; за назвою повідомле-

ння, потерпілою є малолітня дитина. Вироком від 10 жовтня 2025 року його засуджено до довічного позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з навчанням і вихованням дітей, чи займатися педагогічною чи виховною діяльністю строком на 3 роки.

20.10.2025

25 жовтня 2025 Вебінар відомого польського поліграфолога: "Практика досліджень на поліграфі в кримінальних справах в Польщі: техніка формування питань порівняння керованої та ймовірної брехні по злочинах, умови не проведення тестувань, сучасна протидія"[6]

25 жовтня 2025 року о 20:00 за київським часом представник ISOPE в Україні канд. психол. наук, доцент Олег Назаров організовує вебінар підвищення кваліфікації для судових експертів-психологів і поліграфологів. Його проведе польська судова експертка-поліграфолог і почеркознавиця Agata Jastrzab. Теми: поліграфні (варіографічні) дослідження в кримінальних справах Польщі, формулювання питань порівняння, випадки, коли тестування неможливе, сучасні способи протидії. Наведено історичну довідку за Я. Відацьким: перше поліграфне обстеження в польській кримінальній справі провів П. Горошовський 27 червня 1963 року.

REFERENCES

1. Za ukhylennia vid vykonannia oboviazkiv po vykhovanniu dytyny sudom ukhvaleno rishennia pro pozbavlennia batkivskykh prav [The Court Ruled to Deprive a Parent of Parental Rights for Evading Child-Rearing Duties]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 18 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16377-za-uhilennya-vid-vikonannya-obov-yazkiv-po-vihovannyu-ditini-sudom-uhvaleno-rishennya-pro-pozbavlennya-batkivskih-prav (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. 26 veresnia 2025 roku v Kyievi vidbulasia Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Pravosuddia, druzhnie do dytyny, postrazhdaloi vid nasylstva: aktualni pytannia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy" [On

26 September 2025, the International Scientific and Practical Conference "Child-Friendly Justice for a Child Affected by Violence: Topical Issues of Forensic Psychological Examination" Was Held in Kyiv]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 27 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16447-26-veresnya-2025-roku-v-kievi-vidbulasya-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-pravosuddya-druzhne-doditini-postrazhdaloji-vid-nasilstva-aktualni-pitannya-sudovoji-psikholohichnoji-ekspertizi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Suddi KKS VS roziasnyly pidkhody shchodo skorochenoho provadzhennia, uhod ta dopustymosti dokaziv [Judges of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court Explained Approaches to Summary Proceedings, Agreements and Admissibility of Evidence]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 1 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16483-suddi-kks-vs-roz-yasnili-pidhodi-shodo-skorochenogo-provadzhennya-ugod-ta-dopustimosti-dokaziv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Sudova praktyka. Vidmovleno u vykonanni rishenni inozemnoho sudu stosovno vyznachennia mistsia prozhyvannia dytyny z batkom [Case Law. Enforcement of a Foreign Court Decision on Determining a Child's Place of Residence with the Father Was Refused]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 7 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16540-sudova-praktika-vidmovleno-u-vikonanni-rishenni-inozemnogo-sudu-stosovno-viznachennya-miscya-prozhivannya-ditini-z-batkom (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Zgvaltuvannia malolitnoi dytyny: Cholovika zasudzheno do dovichnoho pozbavlennia voli [Rape of a Young Child: A Man Sentenced to Life Imprisonment]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 10 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16574-zgvaltuvannya-

malolitnoyi-ditini-cholovika-zasudzheno-do-dovichnogo-pozbavlennya-voli (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. 25 zhovtnia 2025 Vebinar vidomoho polskoho polihrafoloha: "Praktyka doslidzhen na polihrafi v kryminalnykh spravakh v Polshchi: tekhnika formuvannia pytan porivniannia kerovanoi ta ymovirnoi brekhni po zlochynakh, umovy ne provedennia testuvan, suchasna protydiia" [25 October 2025: Webinar by a Well-Known Polish Polygraph Examiner, "Practice of Polygraph Examinations in Criminal Cases in Poland: Techniques for Formulating Directed-Lie and Probable-Lie Comparison Questions by Crime, Conditions for Not Testing, Modern Countermeasures"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 20 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/16649-25-zhovtnya-2025-roku-o-20-00-vidbudetsya-vebinar-vidomogo-polskogo-sudovogo-eksperta-poligrafologa-agati-yastrzhab-na-temu-osoblivosti-poligrafologichnikh-doslidzhen-v-polshchi-v-kriminalnikh-spravakh-ta-rozkritti-zlochiniv-praktika-formuvannya-pit-an-porivnyannya-kerovanoji-brekhni-ta-jmovirnoji-brekhni-vipadkiv-ne-provedenya-testuvan-suchasna-protidiya-testuvannyu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

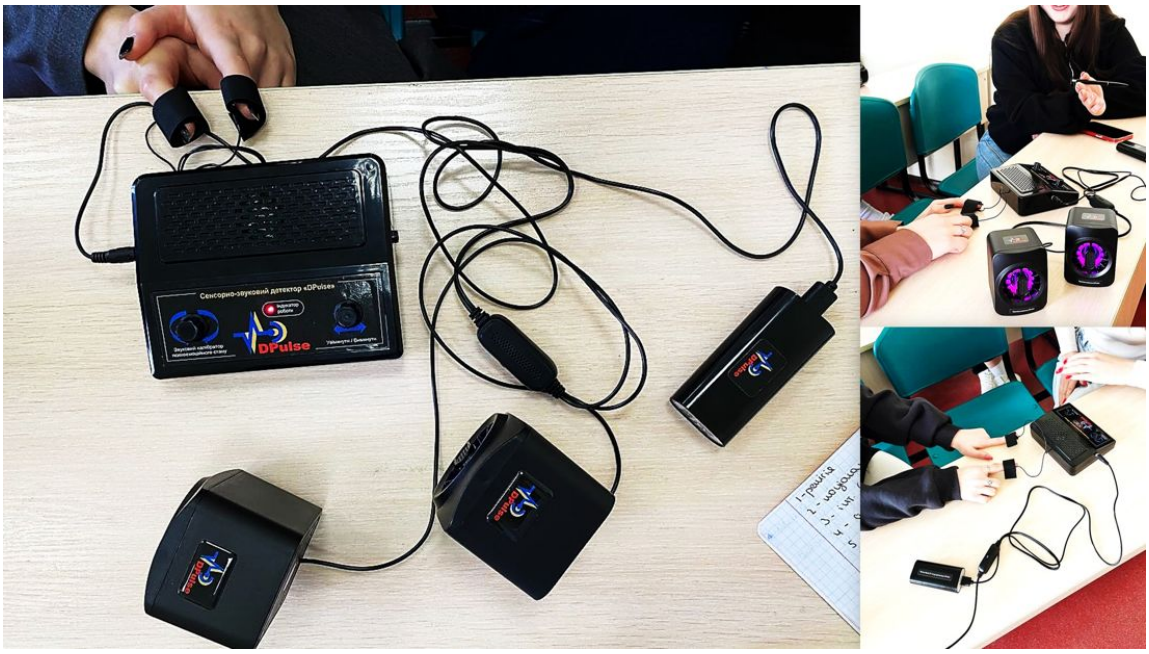
Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ВЛАСНІ РОЗРОБКИ

Детектор електродермальної активності «DPulse» і методика «Діалог»

«DPulse» — український сенсорно-звуковий детектор електродермальної активності, створений для роботи за методикою «Діалог» під час вільної розповіді людини.

Прилад і методику розробив кандидат психологічних наук, доцент О. А. Назаров; роботу над ними розпочато 2022 року. Детектор вимірює ледь помітні зміни електропровідності шкіри, спричинені активністю потових залоз під впливом симпатичної нервової системи, і перетворює їх на звук, тож інтерв'юер у реальному часі чує, як змінюється стан співрозмовника. Методика «Діалог» — алгоритм дій інтерв'юера під час вільної розповіді респондента для діагностики його психоемоційного стану, важливих для нього тем і готовності до неправди чи щирості [1].

Сенсорно-звуковий детектор «DPulse» [2]

Датчики кріплять на вказівні пальці обох рук; детектор живиться від двох батарейок AA, комплектується колонками й павербанком і має функцію калібрування під індивідуальний стан людини. Сфери застосування — службові розслідування, навчання, розвиток саморегуляції через біологічний зворотний зв'язок і психодіагностична бесіда [2].

Детектор «DPulse» на навчальному занятті [2]

Розробник прямо вказує на обмеження методу: електродермальна активність показує інтенсивність збудження, а не його знак — позитивну чи негативну емоцію; вона чутлива до рухів, температури тіла й шкіри, розташування датчиків і зовнішніх чинників, тому бесіду бажано записувати на відео [1].

REFERENCES

1. Nazarov O.A. Sensorno-zvukovyi detektor elektro-dermalnoi aktyvnosti "DPulse" ta metodyka "Dialoh" dlia vyiavlennia znachushchoi dlia respondenta informatsii pid chas sluzhbovykh rozsliduvan, navchannia studentiv, rozvytku navychok samorehuliatsii, besid z psykholohom [The DPulse Sensory-Acoustic Electrodermal Activity Detector and the Dialogue Technique for Identifying Information Significant to the Respondent in Internal Investigations, Student Training, Development of Self-Regulation Skills and Conversations with a Psychologist]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 6 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-psikhologa/16526-sensorno-zvukovij-detektor-elektro-dermalnoji-aktivnosti-skor-eda-dpulse-ta-metodika-dialog-dlya-viyavlennya-znachushchoji-vazhlivoji-dlya-respondenta-informatsiji-pid-chas-sluzh-

bovikh-rozsliduvan-navchannya-studentiv-rozvitku-navichok-samoreguly-atsiji-provedennya-psikhodiagnostichnikh-besid-doslidzhen-na-poligrafi-vikonannya-sudovikh-ekspertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Sensorno-zvukovyi detektor elektrodermalnoi aktyvnosti "DPulse": pryklady vykorystannia v navchalnomu protsesi, osnovni kharakterystyky ta pryntsyp roboty i zastosuvannia v profesiinii diialnosti. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 13 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-psikhologa/16587-sensorno-zvukovij-detektor-elektrodermalnoji-aktivnosti-dpulse-prikladi-vikoristannya-v-navchalnomu-protsesi-osnovni-kharakteristiki-ta-printsip-roboti-zastosuvannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2025. № 5 (64). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2025. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19791-2025-5-64 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2025, № 5 (64) (вересень – жовтень 2025 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 54 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua